

Saarijärven veistokset ja muistomerkit

Kari Kotilainen
2014

Muistomerkeistä itsenäisiin taideteoksin

- Saarijärvellä muistomerkkejä sekä veistoksia lähes **sadan vuoden ajalta** - ensimmäisenä 1919 pystytettiin vapaussodassa kaatuneiden muistomerkki ja viimeisinä vuonna 2010 taiteilija Marja Kolun veistos Essu Peltoahon palvelutalon puistoon ja 2013 Miina-veistos Tarvaalan kampukselle.
- Omien taiteilijoiden määrää ja laatu näkyy: **Autere 7, Tapper 5, Arvo Siikamäki 3, Toikkanen 3, Karsten 3** sekä Hannunen 3 kpl. **Tarmo Manni lahjoittanut 2 kpl.**
- teokset edustavat **kuvanveiston kehitystä** klassismista (Autereen sankaripatsas sekä Ikuinen liekki) nykypäivän käsite- ja ympäristötaiteeseen (Karstenin teokset).
- **julkisia veistoksia yhteensä peräti 34 kpl 12 eri taiteilijalta.**
- **Veistoksia ja eri tyyppisiä muistomerkkejä yhteensä kaikkiaan 45.** Lisäksi pitäjässä on lukuisa määrä erilaisia muistolaattoja, mm. sodissa kaatuneiden muistotauluja **19 kpl**, joista entisen Pylkönmäen alueella kaksi.
- teokset liittyvät **historiaan ja kuvastavat aikakautensa arvoja.**
- millaisille patsashankkeille on löytynyt sija Saarijärvellä, mitkä on jäänyt vaille omaa muistomerkkiä?
- usein muistomerkkeihimme liittyvät merkitykset ja arvot tulkitaan myös **teksteinä.** Niihin liitetyt merkitykset kokoavat ja **yhdistävät mutta saattavat myös jakaa.** Samoin ne ovat olleet väline antaa tunnustusta yhteisöjen vähemmistöille.

- julkisia taideteoksia on hankittu myös **viihtyisyyden parantamisen (Karahka)** nimissä. Julkiset teokset ovat osa **taidekasvatusta ja taiteen tuomista kaikkien** väestöryhmien ulottuville.
- Julkisia teoksia on hyödynnetty **symboleina ja tunnuskuvinä.** Esimerkiksi Paavon patsas on lukuisissa yhteyksissä saanut toimia koko kunnan symbolina. Veistos tai muistomerkki voi toimia alueensa **nähtävyydenkohteena (Maapallopatsas, raivaajamuistomerkki).**
- ne ovat myös maamerkkejä ja tilan jäsentäjiä (Huuto vedestä, Alkuvoima). Ne ovat osana monissa juhlissa ja tavoissa. Samalla ne **arvottavat kunnan alueita** - teokset sijoitetaan “sopivaan” ja teoksen arvolle soveltuvaan ympäristöön. Osa teoksista on **tilattu tiettyyn paikkaan (Alkuvoima).** Osa teoksista on hankittu ensin tai saatu lahjoituksena ja päätös sijoituksesta on tehty vasta sitten (Essu). Muista julkisista veistoksista poiketen museon alueen **veistospuiston teokset on hankittu kokonaisuutena** edustamaan eräänlaista saarijärveläisten taiteilijoiden perusnäyttelyä.
- Uusi teos saa lähes aina kritiikkiä, moni teos on vaatinut **kotiutumiseen aikaa (Huuto vedestä, Paavon patsas).**

- Ensimmäinen itsenäinen taideteos Eino Räsänen apteekkari Hammarénin haudalle tehty veistos v. 1947.
- Ennen sotia vain kaksi muistomerkkiä, Vapaussodan sekä Caloniuksen muistomerkit.
- Vuoden 1980 jälkeen peräti 31 kpl.
- Viimeisimmät usein itsenäisiä taideteoksia.
- Paikkakuntamme muistomerkit sijaitsevat usein **kuntakeskuksessa (30)**, mutta Saarijärven lähes jokaisella suuremmalla **kyläkunnalla** on muistomerkkejä tai julkisia taideteoksia.
- Keskustassa 20 sekä museon veistospuistossa lisäksi 10 kpl.
- Häkkilässä, Kalmarissa, Kolkanlahdessa, Lannevedellä sekä Mahlulla kaikissa kaksi. Niistä vanhin Maapallopatsas ja uusin Miina Tarvaalassa.

AJAN MUKAAN

Nimi	Tekijä	Pystytysaika	Valmistusaika	Materiaali	Sijainti
Vapaussodassa kaatuneiden m.		1919	1919	graniitti	Keskusta, Vanha hautausmaa
Mathias Caloniuksen m.	Autere Hannes	1939		graniitti	Keskusta, Tarvaalan p.
G. A. Hammarèn h.	Räsänen Eino	1947	1947	pronssi	Keskusta, Vanha hautausmaa
Sankaripatsas	Autere Hannes	1953		pronssi, graniitti	Keskusta, Vanha hautausmaa
Karjalaan jääneiden vainajien m.		1954			Keskusta, Vanha hautausmaa
Maapallopatsas	Rutanen Matti	1955	-1950	betoni	Mahlu
Paavon patsas	Varja Heikki	1961	1961	pronssi	Keskusta, kirkkopuisto
Raivaajapatsas	Selin Helmer kyläläiset	1964	1964	betoni, myllynkivet	Häkkilä
H. Autereen h.	Autere Hannes	1967	1939	graniitti	Keskusta, Vanha hautausmaa
Salmilaisten m.	Gröndahl Tauno	1968		mustagraniitti	Keskusta, Vanha hautausmaa
Reservikomppanian m.		1968		graniitti	Kolkanlahti
Aiempien kirkkojen m.		1977		graniitti	Keskusta, Vanha hautausmaa
Huuto vedestä	Siikamäki Arvo	1978	1978	pronssi	Keskusta, Lukion puisto
Inhimillisyyden patsas	Siikamäki Arvo	1981	1969	pronssi	Kalmari
Saarijärven ranta	Toikkanen Frans	1982	1982	puu	Keskusta, Uimahalli
Lauri Hännisen m.		1982		graniitti	Mahlu
Sotaan lähteneiden muistokivi		1983	1983	graniitti	Keskusta, koulukeskus
Vuoden 1918 m.	Huisman Taito	1985	1985	pun. Graniitti	Keskusta, puisto
Surumarssi	Tapper Kain	1986	1986	mustagraniitti	Keskusta, Läntinen hautausmaa
Maakallo IV	Tapper Kain	1989	1989	graniitti	Museon veistospuisto
	Rutanen Teija	1990	1990	maalaus	Keskusta, Lukio
Alkuvoima	Juva Kari	1990	1990	pronssi	Keskusta, Paavon aukio
Kiitos vedestä	Autere Hannes	1990	1977	pronssi	Museon veistospuisto
Suuri Muukalainen II	Siikamäki Arvo	1991	1990	graniitti	Museon veistospuisto
Musta Kallo	Tapper Kain	1991	1991	graniitti	Museon veistospuisto
Tarina	Karsten Harald	1992	1990	teräs	Museon veistospuisto
Tyhjä tila	Tapper/Sanaksenaho	1993	1993	puu	Tarvaala
Paavon pellosta opin sarkaan	Pylvänäinen Saara	1995		tekstiilityö	Keskusta, kirjasto
Markkinapallot	Karsten Harald	1996	1996	teräs	Museon veistospuisto
Jussi Kyyrän m.	Toikkanen Frans	1997		pronssi	Lannevesi
Joosef ja Potifarin vaimo	Autere Hannes	1999	-1940	graniitti	Museon veistospuisto
Kiitos vedestä	Autere Hannes	1999	1977	savisementti	Pajupuro
Tarmo Mannin m.	Tapper Kain	2000	2000	mustagraniitti	Lannevesi
Big Woman	Siikamäki Arvo	2000	1999	graniitti	Museon veistospuisto
Arc de Triomphe	Karsten Harald	2001	1992	teräs, betoni, puu	Hietalahti
Irene Mendelinin muistolaatta		2001		laatta	Keskusta
Haiku	Toikkanen Frans	2002	2002	pronssi	Museon veistospuisto
Ikuinen liekki	Autere Hannes	2003	2003	pronssi	Museon veistospuisto
Alkava	Hannunen Timo	2004	2003	graniitti	Keskusta, k-talo
Karahka	Hannunen Timo	2004	2003	pun. Graniitti	Keskusta, Lukio
Pienviljelijäm. Käsien ja auroin	Työryhmä	2005	2005	eri materiaaleja	Häkkilä
Aika	Hannunen Timo	2007		graniitti	Kalmari, Nahjus
Essu	Kolu Marja	2010	2005	puu	Kolkanlahti
Miina	Ryhmätyö, ohj, Jaana Bombin	2013	2013	puu	Tarvaala, kampusalue

Paikan mukaan

Nimi	Tekijä	Pystytysaika	Valmistusaika	Materiaali	Sijainti
Arc de Triomphe	Karsten Harald	2001	1992	teräs, betoni, puu	Hietalahti
Raivaajapatsas	Selin Helmer kyläläiset	1964	1964	betoni, myllynkivet	Häkkilä
Pienviljelijäm. Käsien ja auroin	Työryhmä	2005	2005	eri materiaaleja	Häkkilä
Inhimillisyyden patsas	Siikamäki Arvo	1981	1969	pronssi	Kalmari, nahjus
Aika	Hannunen Timo	2007		graniitti	Kalmari, Nahjus
Irene Mendelinin muistolaatta		2001		laatta	Keskusta
Paavon pellosto opin sarkaan	Pylvänäinen Saara	1995		tekstiilityö	Keskusta, kirjasto
Paavon patsas	Varja Heikki	1961	1961	pronssi	Keskusta, kirkkopuisto
Sotaan lähteneiden muistokivi		1983	1983	graniitti	Keskusta, koulukeskus
Alkava	Hannunen Timo	2004	2003	graniitti	Keskusta, k-talo
	Rutanen Teija	1990	1990	maalauk	Keskusta, Lukio
Karahka	Hannunen Timo	2004	2003	pun. Graniitti	Keskusta, Lukio
Huuto vedestä	Siikamäki Arvo	1978	1978	pronssi	Keskusta, Lukion puisto
Surumarssi	Tapper Kain	1986	1986	mustagraniitti	Keskusta, Läntinen hautausmaa
Alkuvoima	Juva Kari	1990	1990	pronssi	Keskusta, Paavon aukio
Vuoden 1918 m.	Huisman Taito	1985	1985	pun. Graniitti	Keskusta, puisto
Mathias Caloniuksen m.	Autere Hannes	1939		graniitti	Keskusta, Tarvaalan p.
Saarijärven ranta	Toikkanen Frans	1982	1982	puu	Keskusta, Uimahalli
Vapaussodassa kaatuneiden m.		1919	1919	graniitti	Keskusta, Vanha hautausmaa
G. A. Hammarén h.	Räsänen Eino	1947	1947	pronssi	Keskusta, Vanha hautausmaa
Karjalaan jääneiden vainajien m.		1954			Keskusta, Vanha hautausmaa
H. Autereen h.	Autere Hannes	1967	1939	graniitti	Keskusta, Vanha hautausmaa
Salmilaisten m.	Gröndahl Tauno	1968		mustagraniitti	Keskusta, Vanha hautausmaa
Aiempien kirkkojen m.		1977		graniitti	Keskusta, Vanha hautausmaa
Sankari-patsas	Autere Hannes	1953		pronssi, graniitti	Keskusta, Vanha hautausmaa
Reservikomppanian m.		1968		graniitti	Kolkanlahti
Essu	Kolu Marja	2010	2005	puu	Kolkanlahti
Jussi Kyyrän m.	Toikkanen Frans	1997		pronssi	Lannevesi
Tarmo Mannin m.	Tapper Kain	2000	2000	mustagraniitti	Lannevesi
Maapallo-patsas	Rutanen Matti	1955	-1950	betoni	Mahlu
Lauri Hännisen m.		1982		graniitti	Mahlu
Maakallo IV	Tapper Kain	1989	1989	graniitti	Museon veistospuisto
Kiitos vedestä	Autere Hannes	1990	1977	pronssi	Museon veistospuisto
Suuri Muukalainen II	Siikamäki Arvo	1991	1990	graniitti	Museon veistospuisto
Musta Kallo	Tapper Kain	1991	1991	graniitti	Museon veistospuisto
Tarina	Karsten Harald	1992	1990	teräs	Museon veistospuisto
Markkinapallot	Karsten Harald	1996	1996	teräs	Museon veistospuisto
Joosef ja Potifarin vaimo	Autere Hannes	1999	-1940	graniitti	Museon veistospuisto
Big Woman	Siikamäki Arvo	2000	1999	graniitti	Museon veistospuisto
Haiku	Toikkanen Frans	2002	2002	pronssi	Museon veistospuisto
Ikuinen liekki	Autere Hannes	2003	2003	pronssi	Museon veistospuisto
Kiitos vedestä	Autere Hannes	1999	1977	savisementti	Pajupuro
Tyhjä tila	Tapper/Sanaksenaho	1993	1993	puu	Tarvaala, Juholan alue
Miina	Työryhmä, ohj. Jaana Bombin	2013	2013	Puu	Tarvaala, kampusalue

Tekijän mukaan

Nimi	Tekijä	Pystytysaika	Valmistusaika	Materiaali	Sijainti
Mathias Caloniuksen m.	Autere Hannes	1939		graniitti	Keskusta, Tarvaalan p.
Sankaripatsas	Autere Hannes	1953		pronssi, graniitti	Keskusta, Vanha hautausmaa
H. Autereen h.	Autere Hannes	1967	1939	graniitti	Keskusta, Vanha hautausmaa
Kiitos vedestä	Autere Hannes	1990	1977	pronssi	Museon veistospuisto
Joosef ja Potifarin vaimo	Autere Hannes	1999	-1940	graniitti	Museon veistospuisto
Kiitos vedestä	Autere Hannes	1999	1977	savisementti	Pajupuro
Ikuinen liekki	Autere Hannes	2003	2003	pronssi	Museon veistospuisto
Salmilaisten m.	Gröndahl Tauno	1968		mustagraniitti	Keskusta, Vanha hautausmaa
Alkava	Hannunen Timo	2004	2003	graniitti	Keskusta, k-talo
Karahka	Hannunen Timo	2004	2003	pun. Graniitti	Keskusta, Lukio
Aika	Hannunen Timo	2007		graniitti	Kalmari, Nahjus
Vuoden 1918 m.	Huisman Taito	1985	1985	pun. Graniitti	Keskusta, puisto
Alkuvoima	Juva Kari	1990	1990	pronssi	Keskusta, Paavon aukio
Tarina	Karsten Harald	1992	1990	teräs	Museon veistospuisto
Markkinapallot	Karsten Harald	1996	1996	teräs	Museon veistospuisto
Arc de Triomphe	Karsten Harald	2001	1992	teräs, betoni, puu	Hietalahti
Essu	Kolu Marja	2010	2005	puu	Kolkanlahti
Paavon pellostä opin sarkaan	Pylvänäinen Saara	1995		tekstiilityö	Keskusta, kirjasto
Maapallopatsas	Rutanen Matti	1955	-1950	betoni	Mahlu
	Rutanen Teija	1990	1990	maalaus	Keskusta, Lukio
G. A. Hammarèn h.	Räsänen Eino	1947	1947	pronssi	Keskusta, Vanha hautausmaa
Raivaajapatsas	Selin Helmer kyläläiset	1964	1964	betoni, mylynkivet	Häkkilä
Huuto vedestä	Siikamäki Arvo	1978	1978	pronssi	Keskusta, Lukion puisto
Inhimillisyyden patsas	Siikamäki Arvo	1981	1969	pronssi	Kalmari
Suuri Muukalainen II	Siikamäki Arvo	1991	1990	graniitti	Museon veistospuisto
Big Woman	Siikamäki Arvo	2000	1999	graniitti	Museon veistospuisto
Surumarssi	Tapper Kain	1986	1986	mustagraniitti	Keskusta, Läntinen hautausmaa
Maakallo IV	Tapper Kain	1989	1989	graniitti	Museon veistospuisto
Musta Kallo	Tapper Kain	1991	1991	graniitti	Museon veistospuisto
Tarmo Mannin m.	Tapper Kain	2000	2000	mustagraniitti	Lannevesi
Tyhjä tila	Tapper/Sanaksenaho	1993	1993	puu	Tarvaala
Saarjärven ranta	Toikkanen Frans	1982	1982	puu	Keskusta, Uimahalli
Jussi Kyyrän m.	Toikkanen Frans	1997		pronssi	Lannevesi
Haiku	Toikkanen Frans	2002	2002	pronssi	Museon veistospuisto
Pienviljelijäm. Käsin ja auroin	Työryhmä	2005	2005	eri materiaaleja	Häkkilä
Miina	Työryhmä, ohj. Jaana Bomblin	2013	2013	puu	Tarvaala, kampus
Paavon patsas	Varja Heikki	1961	1961	pronssi	Keskusta, kirkkopuisto
Vapaussodassa kaatuneiden m.		1919	1919	graniitti	Keskusta, Vanha hautausmaa
Karjalaan jääneiden vainajien m.		1954		graniitti	Keskusta, Vanha hautausmaa
Reservikomppanian m.		1968		graniitti	Kolkanlahti
Aiempien kirkkojen m.		1977		graniitti	Keskusta, Vanha hautausmaa
Lauri Hännisen m.		1982		graniitti	Mahlu
Sotaan lähteneiden muistokivi		1983	1983	graniitti	Keskusta, koulukeskus
Irene Mendelinin muistolaatta		2001		laatta	Keskusta

Kaatuneiden muistolaattoja

•Häkkiä

•Länsi-Kalmari

Sijainti

Häkkiä koulu

Hännilä koulu

Kalmarin koulu

Kekkiä kylätupa

Kolkanlahden koulu

Konttimäen koulu

Koskenkylä, kappelimakasiini

Lanneveden koulu, ulkoseinä

Lehtolan koulu

Linnan koulu

Länsi-Kalmari

Mahlun koulu

Pajupuron koulu

Pyhähäkki / Lakomäen ns:n talo

Saarijärven lukio

Tarvaalan koulu

Aika Materiaali

kivilaatta

kuvataulu

1998 kivi, laatta sisällä

kuvataulu

kuvataulu

kivilaatta

kivilaatta

kivilaatta

1990 kivi ja laatta

kivilaatta

kivilaatta

1958 kivilaatta

kivilaatta

Entisen Pylkönmäen pitäjän kaatuneiden muistolaatta on nykyään sijoitettu Pylkönmäen seurakuntatalon seurakuntasaliin. Pylkönmäen Pajumäen koulupiirin kaatuneiden muistolaatta sijaitsee nykyään Soidinmäen kylässä maantien varrella.

Vapaussodassa vuonna 1918 kaatuneiden muistomerkki

- Vapaussodassa kaatuneiden muistomerkki on pystytetty vuonna 1919. Kiven keskiosassa on **opettaja Onni Joutsenen teksti**: Myöhäispolvi paljasta pääsi kummulla nukkuvien. Henkensä antoi uhriksi he Suomen maan. Kiven reunassa on 25 kaatuneen nimet. Kiven alareunassa: Suomen graniitti Oy Tampere.
- Muistomerkki sijaitsee kirkon tapulin puoleisella seinustalla.

Mathias Caloniuksen muistomerkki

- Suunnitellut taiteilija **Hannes Autere**. Hankkimisesta päätettiin Mathias Caloniuksen 200-vuotisjuhlan yhteydessä v.1937. Esiteksen teki kunnanvaltuusto. Kirkkovaltuusto myönsi patsastoimikunnalle 6000 mk ja päätti sijoituspaikaksi Tarvaalan pappilan alueen. Mathias Calonius syntyi Saarijärven kappalaisen poikana Tarvaalan pappilassa 27.12.1737. Calonius oli lainopin professori, valtakunnan korkeimman oikeuden jäsen ja Suomen ensimmäinen prokuraattori. Hän oli yksi merkittävimpiä Suomen autonomian ajan hallinnon luoja.
- muistomerkissä on teksti: Tarvaalan kappalaispappilassa syntyi 27.12.1737, kasvoi ja nuoruutensa vietti oikeusoppinut valtiomies Mathias Calonius.
- muistomerkki sijaitsee Tarvaalan pappilan pihassa.

Saarijärven aiempien kirkkojen muistomerkki

- Saarijärven aiempien kirkkojen muistokivi on pystytetty vuonna 1977 paikalle, jossa on ollut vuonna 1628 rakennettu Saarijärven seurakunnan ensimmäinen kirkko ja vuonna 1694 rakennettu seurakunnan toinen kirkko. Seurakunnan toinen kirkko purettiin vuonna 1855. Muistokivi sijaitsee nykyisen kirkon ja tapulin välissä. Tekstilaatta laitettu myöhemmin.
- Teksti: Tälle paikalle oli rakennettu Saarijärven seurakunnan ensimmäinen kirkko v. 1628. Samalle paikalle rakennettiin Saarijärven seurakunnan toinen kirkko v. 1694, joka purettiin v. 1855.

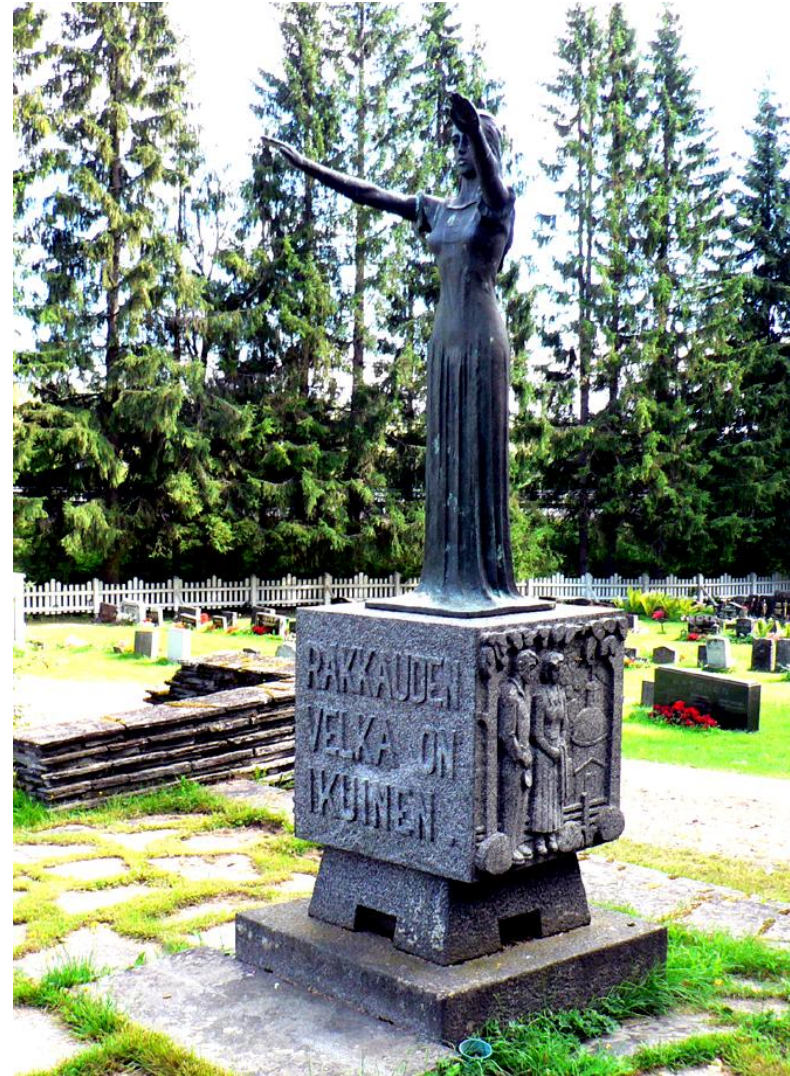
Salmilaisten muistomerkki

- Salmilaisten muistomerkki on taiteilija **Tauno Gröndahlin** suunnittelema ja sen valmisti Savon Graniitti. Mustaa graniittia oleva patsas on pystytetty vuonna 1968 evakkovaiheen aikana kuolleiden salmilaisten muistolle. Saarijärvi oli talvisodan aikana Salmen pitäjän keskuspaikka.
- Muistomerkissä on teksti: Evakkovaiheen aikana 1939-1944 kuolleiden salmilaisten muistolle, Salmi Säätio. Kiitollisuudella vastaanotti tämän muistomerkin Saarijärven seurakunta. Paljastettu 29.9.1968.
- Muistomerkki sijaitsee Vanhalla hautausmaalla.

Sankaripatsas

- Sankarihauta-alue muodostui vuodesta 1940 alkaen Vanhan Hautausmaan pohjoislaitaan. Taiteilija **Hannes Autere** suunnitteli sankarihauta-alueelle Kotiseudun henki-sankaripatsaan ja 247 kivistä. Saarijärven sankaripatsas kuvaa naishahmoa, joka kohottaa kätensä sankarihautojen suuntaan. Taiteilija itse käytti patsaasta työnimeä Kotiseudun henki. Patsaan jalustassa on kolme reliefiä ja sanat: Rakkauden velka on ikuinen (teksti kirkkoherra Eero Lehtinen). Patsaassa signeeraus H. Autere 1952. Jalustan on valmistanut Oy Mustakivi.
- Sankaripatsas on pystytetty 14.6.1953 ja se sijaitsee sankarihautojen vieressä Vanhalla Hautausmaalla. Autereen töitä on myös kirkossa.
- Autereella oli kolme ehdotusta: Poika ja tikari; Äiti ja lapsi; Kotiseudun henki. Teosta moitittiin hennoksi ja ruipeloksi. Teos poikkeaaakin tutuista sanakaripatsaista.

Taiteilija Hannes Autereen hauta

- Hannes Autere (1888-1967) oli saarijärveläinen kuvanveistäjä, joka asui lähes koko elämänsä Pajupuron kylällä. Hän opiskeli Helsingissä Suomen Taideteollisessa keskuskoulussa vuosina 1909-1913 ja työskenteli Gunnar Finnen ateljeessa vuosina 1913-1919.
- Hannes Autereen merkittävimmät taideteokset ovat Mäntässä mutta Saarijärvelläkin on seitsemän hänen julkista teosta. Hänen teoksiaan on myös kirkossa. Autere osallistui moniin taidenäyttelyihin kotimaassa ja ulkomailla.
- Hannes Autereen haudalla on hautakivi ja graniittinen Laupias samarialainen -veistos. Patsaan jalustassa on merkintä H. A. 1939. Hautakivessä on teksti: Hannes Autere 10.10.1888 27.7.1967.
- Taustalla näkyvät Hannes Autereen suunnittelemat sankarihautojen ristit.
- Hannes Autereen hauta sijaitsee Vanha hautausmaalla sankarihautojen läheisyydessä.

Hammarénin hautapatsas

- Saarijärven kuudennen apteekkarin Gustaf Albert Hammarénin (1887-1944) ja hänen puolisonsa Anna-Liisa Hammarénin s. Immonen (1881-1945) pronssinen hautapatsas. Patsas on kuvanveistäjä **Eino Räsänen** (Kuopio) valmistama vuonna 1947. Hammarén toimi 21 vuotta Saarijärven apteekkarina. Hautamuistomerkin on kustantanut perheen kasvattipoika Olli Nissinen. Signeeraus: Eino Räsänen 1947. Jalustassa myös: A. Halosen valimo Lapinlahti.
- Ensimmäinen itsenäinen taideteos. Räsänen on valmistanut myös Lönnrotin muistomerkin.
- Patsas sijaitsee Vanhalla Hautausmaalla lähellä tapulia.

Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkki

- Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkin on pystyttänyt Saarijärven Karjalaisseura Sortavalan maalaiskunnan pitäjäjuhlien yhteydessä vuonna 1954. Muistomerkissä on vasemmalla graniittinen Karjalan vaakuna-aihe ja teksti: Maalliset rajat eivät salpaa hengen teitä. Karjalaan jääneiden vainajien muistolle, Saarijärven Karjalaisseura 1954.

- Muistomerkki sijaitsee kirkon seinustalla Vanhalla hautausmaalla.

Vuoden 1918 muistomerkki

Vuoden 1918 muistomerkki on **Taito Huismanin** (Muurame) suunnittelema ja valmistettu punaisesta graniitista. Valmistaja on Kivi-Sepot Suolahdesta. Patsaassa on vuosiluku 1918, nyrkkiin puristettu ylös nostettu käsi, jossa on piikkilankaa. Muistomerkkiä on kutsuttu myös **Punaisten muistomerkiksi**.

Teoksessa on neljän henkilön nimet: Herbert Ranta, August Nätti, Hesekiel Savonen, Aksel Ahonen. Yksi nimi on otettu pois omaisten vaatimuksesta.

Muistomerkki on paljastettu 1.5.1985 ja sijaitsi alunperin kaupungintalon ja 13-tien välissä. Vastapuolen muistomerkki pystytettiin vuonna 1919. Suunnitelma aiheutti runsaasti keskustelua –julkisuus aiheutti paikan vaihtamisen, käden asentokin muutettiin. Muistomerkki siirrettiin **vuonna 2011 uuteen paikkaan** kirkon seinustalle, jossa on muutkin vastaavat muistomerkit. Siirto kertoo poliittisen vastakkainasettelun lieentyemisestä.

Paavon patsas

- Paavon patsas on kuvanveistäjä **Heikki Varjan** (1918-1986) suunnittelema. Se on taiteilijan tunnetuimpia figuratiivisia töitä. Tekstinä valmistaja: E. Halosen taidevalimo.
- Patsaan pronssinen osa kuvaa J.L. Runebergin Saarijärven Paavo -runon keskeistä kohtaa. Patsaan graniittisessa jalustassa on J.L. Runebergin runon sanat: Mutta Jumalalta kasvun toivoi. Patsaan takana on vuonna 1973 lisätyt sanat: Pane leipään puolet petäjäistä, veihän naapurimme touon halla (lisäys Eeti Hännisen). Teos valittu rajatulla kilpailulla. Teos otettu vastaan kunnan omistukseen. Alue ostettu veistosta varten. Useita vaihtoehtoisia paikkoja.
- Paavon patsas sijaitsee kirkon pääoven läheisyydessä.
- Alkuperäisidea maanviljelysneuvos Vilhula. Hanketta ajamassa laaja patsastoimikunta. Ristiriitoja: itse patsas ("Armoa anovia maaorjia", "mies piessyt vaimonsa") sekä paikka. Ekspressiivinen teos saavutti kuitenkin nopeasti yleisön hyväksynnän.
- Patsas muodostunut pitäjän tunnukseksi kirkon ohella - Paavon julistamispaikka.

- Teos valittu rajatulla kilpailulla, ohessa kooste kilpailun teoksista. Teos on otettu vastaan kunnan omistukseen. Alue ostettu veistosta varten. Alun teokselle oli perin useita vaihtoehtoisia paikkoja.
- Patsaan jalustassa takana on vuonna 1973 lisätyt sanat: Pane leipään puolet petäjäistä, veihän naapurimme touon halla (lisäys Eeti Hännisen).

- Paavon patsas paljastettiin Saarijärven maatalousnäyttelyn yhteydessä v. 1961 tuhatpäisen yleisöjoukon edessä. Paljastajana oli presidentti Urho Kekkonen.

Veteraanipaasi

Veteraanipaasi paljastettiin Veteraanipuistossa 4.6.2013. Saarijärven Sotaveteraanien lahjoittamassa laatassa on veteraanien viesti tuleville sukupolville. Paasi on Lanneveden punagraniittia. Kivi oli alun perin tarkoitettu reservikomppanian muistomeriksi mutta lopullisen valinnan kohdistuttua toiseen vaihtoehtoiseen kiveen, oli tämä paasi Kolkanlahden tienvarressa säilössä aina vuodesta 1968.

Kaupungin päätöksen mukaisesti uuteen Veteraanipuistoon voidaan sijoittaa sotiemme veteraanien saavutuksia kunnioittavia muistomerkkejä ja taideteoksia.

Puistoalueelle istutettiin myös Veteraanitammi 19.10.2012 symboloimaan isänmaallisuuden ja sotiemme veteraanien arvojen juurtumista Saarijärven maaperään. Toimijoina olivat seuraavat tahot:

Saarijärven Sotainvalidit ry
Saarijärven Sotaveteraanit ry
Saarijärven Reserviupseerit ry
Saarijärven Reserviläiset ry
Saarijärven Maanpuolustusnaiset ry
Saarijärven kaupunki
Saarijärven seurakunta

Tammen muistolaatan valmisti
lahtelainen M.J. Paasikivi Oy.

Surumarssi -veistos

- Surumarssi on **Kain Tapperin** veistämä mustagraniittiveistos Tapperien sukuhaudalla. Veistos on pystytetty vuonna 1986. Teoksen kivityökustannukset kustansi Saarijärven kaupunki. Puinen alkuperäisteos on Keski-Suomen museossa. Myös Saarijärven museolla on taiteilijan lahjoittama toisinto teoksesta. Veistoksen jalustakiven päässä on teksti: Tapper Janne 1859-1927, Tilta 1862-1925, Vihtori 1877-1970, Aino 1899-1982, Marko 1924-1973. Päädyssä signeeraus KT-62-86 .
- teos on alunperin ajateltu sankarihautapatsaaksi, mutta päättyi **Tapperien suvun hautamuistomeriksi**. Juuri tämän teoksen ensimmäinen puinen versio aiheutti varsin suurta huomiota ensinäyttelyssään.
- kritiikki uutta ajattelua ja esittämistapaa kohtaan antoi taiteilijalle **“pölkkytaiteilijan” leiman**. Kain Tapper on uudistanut julkista veistotaidetta myös abstraktilla alttariteoksellaan Golgatan kallio (1962). Sukuhautaan haudattiin vuonna 2004 myös teoksen tekijä Kain Tapper.
- Surumarssi-veistos sijaitsee läntisellä hautausmaalla. Viitasaaren mustaa graniittia, veistetty Suomen kuvanveistäjien kiviveistämöllä.

Alkuvoima -veistos

Taiteilija **Kari Juvan** tekemä pronssinen Alkuvoima-veistos on vuodelta 1990. Veistos sijaitsee Paavon aukiolla. Teoksessa on figuratiivinen henkilöahamo.

Taiteilijan ja teoksen on valinnut patsastoimikunta. Tilaus päädyttiin tekemään Juvalta. Teosta kutsuttu myös "Alkovoimaksi", sijaitsihan se aikoinaan Alkon edessä. Veistoksella oli tavoitteena korostaa kaupungin keskustaa. Rahoittajina kaupungin lisäksi liikelaitokset.

Teos liittyy Paavo-teemaan. Teos on Juvan uusi, ehkäpä enemmän yrittäjien näkökulmasta tehty versio uurastavasta Paavosta. Teemaa korostaa hahmon takana oleva teksti (joka ei hevin löydy):
USKO PAAVO KAIKKI TULEE JUMALALTA.

Laattateksti jalustassa: Tämä kuvanveistäjä Kari Juvan Alkuvoima-veistos on paljastettu 30.6.1990. Saarijärven kaupunki kiittää patsashankkeen rahoittajia ja tukijoita. Mukana on luettelo tukijoiden nimistä. Sig. Kari Juva -90.

Huuto vedestä -veistos

- Huuto vedestä -veistos on Saarijärven kunnan tilaama ja paljastettu 13.8. 1978 kunnan virastotalon, nykyisen kaupungintalon, vihkiäisten yhteydessä.
- Patsas on saarijärveläisyntyisen taiteilija **Arvo Siikamäen** valmistama. Patsas on sijoitettu vesialtaan keskelle ja sitä kastelevat vesisuihkut.
- Veistos sijaitsee lukion puistossa. Veistos on valittu taiteilijan kolmesta ehdotuksesta - kaikkiaan ehdotuksia oli viisi. Teos liittyy taiteilijan 1970-luvun samanaiheisten teosten sarjaan. Veistoksen luonnos on myös kaupungin omistuksessa.

Talvi- ja jatkosotaan lähteneiden muistokivi

Talvi- ja jatkosotaan lähteneiden muistokivi on pystytetty 24.9. 1983. Kuparilaatassa teksti: Tältä paikalta silloisen Suojan pihasta lähtivät Saarijärven miehet talvisotaan lokakuun 10. pnä 1939, jatkosotaan Pylkönmäen miesten kanssa kesäkuun 21. pnä 1941.

Paljastustilaisuudessa luovutettiin kunnan haltuun. Muistomerkin on kustantanut Saarijärven Sotaveteraanit, sotainvalidit sekä reservin upseerit ja aliupseerit.

Paikkaa siirrettiin vuonna 2008 ja kokonaisuuteen lisättiin sotaveteraanien lahjoittama tykki. Muistokivi sijaitsee nyt uimahallin ja Herajärven koulun välissä.

Ankara laulu / Sanan säilät

- **Tarmo Mannin** Saarijärven kaupungille lahjoittama veistos. Manni on saanut tämän itselleen omistetun teoksen 70-vuotislahjaksi teoksen tekijältä **Pertti Räsäseltä**.
- Paljastettu 24.6.1993. Paljastustilaisuus televisioitiin. Materiaalina graniitti, hopealoimu ja teräs. Erillinen laatta viereisessä kaiteessa.
- Teokselle taiteilija antanut ensin nimen Sanan säilät, mutta huomasi, että tehnyt jo samalla nimellä teoksen. Niinpä teos on saanut toisen nimen. Teos joutunut kerran ilkeiden kohteeksi. Veistos sijaitsee kaupungintalon koulukeskuksen puoleisella seinustalla.

Alkava

Keuruulaisen kuvanveistäjä **Timo Hannusen** teos. Harmaagraniittisen veistoksen omistaa Saarijärven Mannilan taidesäätiö. Saarijärvellä on kaikkiaan kolme Hannusen teosta. Hannunen on valmistanut myös mm. Veikko Sinisalon ja laulaja-muusikko Juice Leskisen muistomerkit.

Teos on pystytetty vuonna 2003 taiteilijan ollessa mukana pystytystyössä. Teos sijaitsee kaupungintalon sisäpihalla.

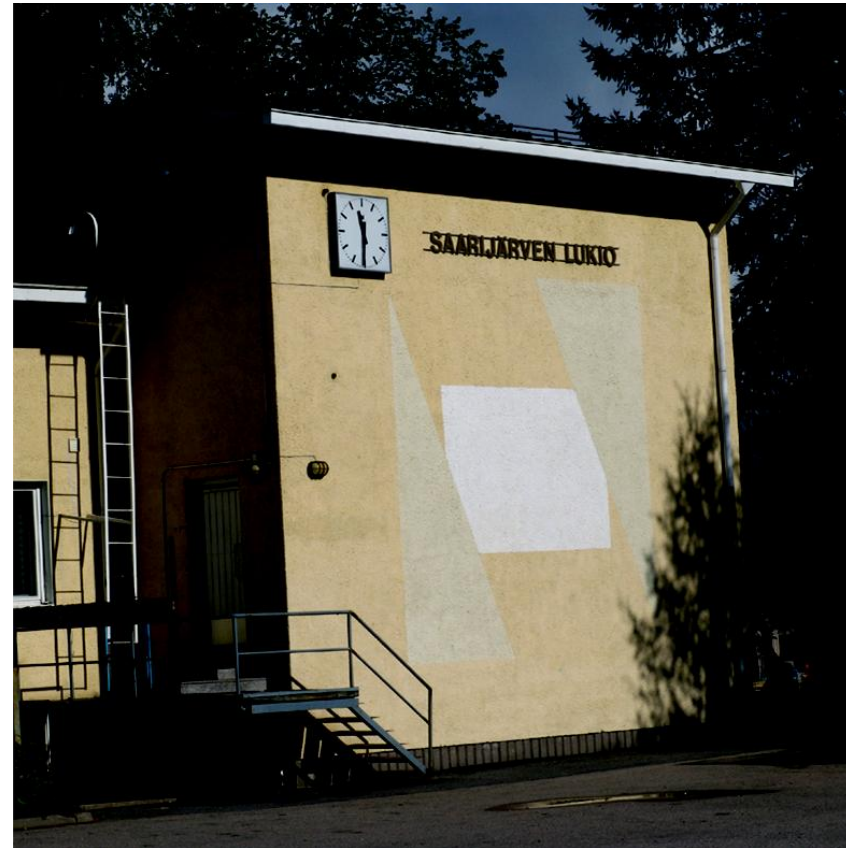
Karahka

- Veistäjä **Timo Hanusen** punagraniittinen teos. Veistos on ostettu Saarijärven museon henkilökunnan taidetoimikunnalta saamalla vuoden kulttuuriteko-palkinnolla sekä Saarijärven museon varoin.
- Teos on pystytetty vuonna 2003 ja se sijaitsee Saarijärven lukion pihalla alueella. Paikan ja jaustan on valinnut taiteilija. Teos kuuluu kaupungin taidekokoelmaan.

Lukion seinämaalaus

- Lukion seinämaalauksista senioriyhdistyksen järjestämä kilpailun tuottama teos. Kilpailun voitti Teija Rutasen ehdotus. Teos valmistui 1990.
- Teoksella ei ole nimeä. Se on ainoa paikkakunnan julkinen seinämaalaus.
- Maalauksen toteutti maalausliike T. Tuimala.

Paavon pelloilta opin sarkaan

- Saara Pylvänäisen piikkanteekstiili vuodelta 1995. Teos on sijoitettu Saarijärven kirjastoon. Teos on tilattu ja valmistettu nimenomaan kirjastoon.
- Teoksen omistaa Saarijärven Mannilan Taidesäätiö.

Saarijärven ranta

- **Frans Toikkasen** Saarijärven ranta Saarijärven uimahallissa. Paljastettu 1.11.1982. Sig. F. Toikkanen -82. Puuta. 700x45. Teoksen valinta tehtiin pienoismallien avulla. Kustantajana oli kaupunki. Graafikkona tunnetulla Toikkasella on kaikkiaan kolme julkista veistosta Saarijärvellä.
- Teos koostuu kahdesta muotoon veistetyistä ja yhteen liitetystä honkapuusta. Teos kuvaa veteen kuvastuvaa rantamaisemaa. Uimahallin laajennuksen yhteydessä teos on **siirretty** aiempaa sijaintiaan vastakkaiselle puolelle uimahallia.

Arc de Triomphe

- Kuvanveistäjä **Harald Karstenin** kaupungille lahjoittama veistos. Pystytetty vuonna 1992, (teräs, pelti ja elävä koivu). Karstenilla on paikkakunnalla kaikkiaan kolme julkista veistosta.
- Teos liittyy taiteilijan nuorena kotimaassaan näkemiin sodan raunioihin, se käsittelee myös ihmisen ja luonnon suhdetta, ihmisen ja luonnon välistä kamppailua. Teos sijaitsee Hietalahdessa. Teos on ollut pystytettynä aiemmin useissa paikoissa mm. osana taitelijan näyttelyä Saarijärven museossa.

Irene Mendelinin muistolaatta

Alkuperäinen kuparinen muistolaatta oli kiinnitetty runoilijan viimevuosien asuinrakennuksen seinään. Rakennus on purettu 1990-luvun lopulla ja laatta taltioitiin museon kokoelmiin. Laatan kiinnittivät Saarijärven Martat 27.12.1969, jolloin tuli kuluneeksi 105 vuotta runoilijan syntymästä. Kuparilaatan on pakottanut Erkki Limingoja. Laatassa teksti: Runoilija Irene Mendelin asui tässä talossa vuosina 1929-44.

Mendelin syntyi 27.12.1864 Jyväskylässä ja toimi tullilaitoksen palveluksessa eläkeikään saakka. Hän toimi monissa naisjärjestöissä. Runoilijan ensimmäinen oma runokokoelma oli vuonna 1899 ilmestynyt Koivikossa. Se oli ensimmäinen suomalaisen naisen julkaisema runokokoelma. Monet runot tulleet tutuiksi lauluina, kuten runo "Hiljaa juuri kuin lammen laine ...."

Mendelin muutti Saarijärvelle 1929 ja asettui veljensä rakentamaan huvilaan, jolle antoi nimen Koivikko. Talo sijaitsi Paavontien varrella osoitteessa 50. Mendelin kirjoitti myös Saarijärvellä juhla- ja tilapäisrunoja eri tilaisuuksiin. Purettuun rakennukseen kohdalle Paavontein varteen pystytettiin 28.11.2001 uusi Mendelinin Saarijärven ajasta kertova muistolaatta.

Lauri Hännisen muistomerkki

- Muistokivi on pystytetty vuonna 18.9.1982 Lauri Hännisen vuonna 1552 pystyttämän Lamminmäen talon muistoksi. Kiven laatussa on teksti: Lamminmäki, talon rakensi Lauri Hänninen v. 1552. Taloa pidetään Saarijärven ensimmäisenä talona.
- Muistomerkki sijaitsee Mahlun kylässä. Lamminmäki sijaitsi muinoin Pohjanmaalle johtavan tärkeän Saarijärven vesireitin varrella. Aloitteen muistomerkkiin teki Mahlun historiaa tutkinut Martti Lehtonen. Pystyttäjinä olivat Saarijärvi-Seura sekä Mahlun Ns.

Maapallopatsas

- Maapallopatsas on **Matti Rutasen** (22.2.1888-6.10.1964) vuosien 1950-1955 aikana rakentama. Patsas on valmistettu betonista, raudasta, kuparista ja lasista. Patsaassa on kuvattuna, tekijän oman tulkinnan mukaan, Jeesus ristillä ja saarnaamassa, Jumalan äiti ja ihmiskunnan menneisyys ja tulevaisuus.

- jalustassa oleva teksti käsittelee jumalallista sanomaa, jonka Rutanen sai ilmestyksessään. Kertomansa mukaan Rutanen on luvannut Jumalalle Tampereen taistelun tiimellyksessä valmistaa teoksen. Toisen tarinan mukaan Rutanen on saanut näyssä käskyn Jumala muistomerkin rakentamiseen. Mm. presidentti Kekkonen kerrotaan lahjoittaneen tekemiseen 6000 mk.
- Lähiympäristössä on Matti Rutasen rakentamia asumuksia. Rutanen toimi pyssyseppänä sekä kalastajana ja metsästäjä.

Patsaasta tuli turistinähtävyys. Paljastusjuhlaan olisivat kutsun saaneet valtionpäämiehet aina kuningatar Elisabethia myöten. Keskimäinen alueen rakennuksista olikin tarkoitettu hänen yöpymiseensä. Valitettavasti juhla ei koskaan pidetty.

Patsas sijaitsee Mahlun kylällä, Saarijärvi-Pylkönmäki -tien varrella.

Muistomerkkiä on korjattu Kain Tapperin ohjeiden mukaan v. 1973. Patsas on katettu 1980-luvulla. Teos muodostaa rakennuksineen merkittävän kulttuurihistoriallisen kokonaisuuden.

Reservikomppanian muistomerkki

Saarijärven Kolkanlahdessa on toiminut vuosina 1883-1899 yksi Suomen suuriruhtinaskunnan vuoden 1878 asevelvollisuuslain määräämä reservikomppania. Saarijärven komppania kuului Hämeenlinnan piiriin ja täällä sai koulutusta noin 3000 miestä, joista noin 500 oli saarijärveläisiä.

Muistomerkki on paljastettu 25.8.1968. Kiven kuparisessa laatassa on teksti: Vuosina 1883-1899 oli täällä majoitettuna ja näillä kankailla harjoitteli Suomen sotaväen Hämeen tark'ampujain pataljoona 28. Saarijärven reservikomppania. Tämän muistokiven pystytti itsenäisen Suomen puolustuslaitoksen 50-vuotisjuhlavuoden kunniaksi 4.6.1968 Saarijärven maanpuolustusväki.

Varsinaisen pystytystyön teki muistomerkkitoimikunta. Suunnittelijoina toimi Eero ja Eetu Hyvämäki. Muistomerkki on luovutettu kunnan hoitoon.

Reservikomppanian muistomerkki sijaitsee Saarijärven metsäkoulun pihassa Kolkanlahdessa alkuperäisen putkarakennuksen vieressä.

Inhimillisyyden patsas

- Inhimillisyyden patsas on taiteilija **Arvo Siikamäen** vuonna 1969 valmistunut pronssipatsas. Patsas sijaitsi alunperin Kalmarin ala-asteen pihassa mutta 2014 se siirrettiin Kalmarin Nahjuksen toimitalon pihapiiriin. Teos sai myös taustakseen betoniseinärakennetta.
- Teos paljastettiin alkuperäisessä paikassa 3.7.1981. Veistoksen on kaupungille lahjoittanut näyttelijä Tarmo Manni.
- Manni sai teoksen lahjana Siikamäeltä ja Kain Tapperilta 25-vuotis taiteilijajuhlanaan. Tarmo Manni on kutsunut teosta myös nimellä Leikin loppu erään näytelmän mukaan.
- Teos on tyypillinen Siikamäen tuon ajan musta pronssinen sotaa ja väkivaltaa kritisoiva teos.

- Manni omisti se erikoisille ihmisille ja kalmarilaisille ja erityisesti Lepistön Hetalle, äidilleen Emmalle, isälleen Jussille, Kalmarin Tiltalle, Kemppaisen Almalle, Iso-Aholan ja Hetemäen väelle. Aiemmin veistoksella on ollut varsin vaihteleva historia – se on mm. varastettu ja Laine halusi sen Tuntemattoman sotilaan muistomeriksi.
- Patsas on saanut taiteilijan suunnitteleman jalustan 1990-luvun puolivälissä. Työn toteutti Kalmarin kylätoimikunta. 2014 teos siirrettiin Nahjuksen pihapiiriin ja se sai myös taustakseen betoniseinärakennetta.
- Teoksen omistaa kaupunki.
- Veistoksessa merkintä ARVO SIIKAMÄKI 69. Jalustan laatassa on teksti: Arvo Siikamäki, Inhimillisyyden patsas, 1969, pronssi. Patsaan on lahjoittanut Tarmo Manni. Jalustan on valmistanut Kalmarin kylätoimikunta. Om. Saarijärven kaupunki.

Aika

Saarijärvi-Seura ry nimesi Saarijärven vuoden 2007 kotiseututeoksi Kylä- ja Urheiluseura Kalmarin Nahjus ry:n talon peruskorjauksen. Palkintona oli taiteilija Timo Hannusen graniittiveistos Aika. Teos kuuluu Saarijärven museon ja Saarijärven kaupungin kokoelmaan. Teos annettiin Kalmariin pysyvästi sijoitettavaksi.

Kilpailun tuomaristoon kuuluivat apulaiskaupunginjohtaja Pekka Länsisalo, museonjohtaja Kari Kotilainen ja Saarijärvi-Seuran puheenjohtaja Hannu Luotola.

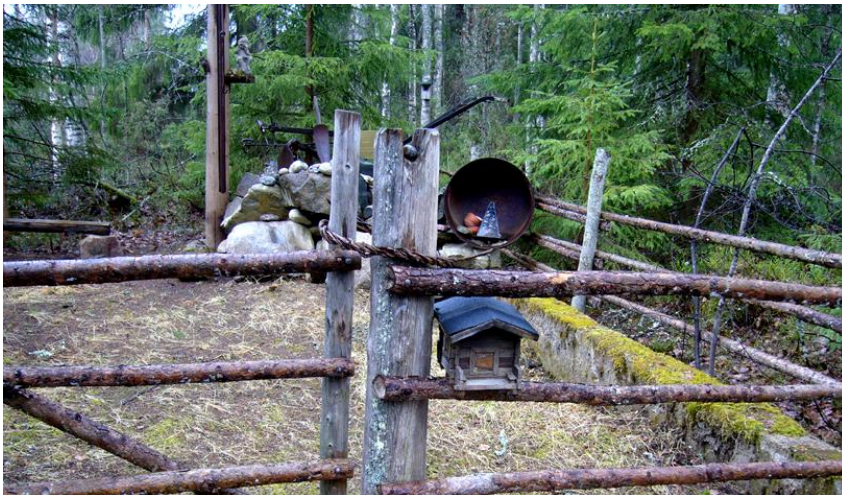
Raivaajapatsas

- Teos on taiteilija **Helmer Selinin** suunnittelema ja Häkkilän kyläläisten kokoama muistomerkki. Se on koottu vuonna 1964 ja siihen on käytetty noin 40 myllynkiveä. Teos sijaitsee Häkkilän kylän keskustassa.
- Laatassa on teksti: Raivaajapolven muistoksi pystytti 1964 Häkkilän miehet. Suunnitellut Helmer Selin. Aloitteen teki kylän Veikko Kauppinen. Toteutuksen organisoiti Häkkilän maamiesseura. Vihkiäistilaisuus oli 30.8.1964
- Patsas sijaitsee Häkkilän kylällä. Teos on syntynyt eräänlaisena opposition mielenilmaisuna Varjan Paavo-teokselle. Tuolloin Varjan version ei katsottu tekevän oikeutta raivaajasukupolvelle. Teoksen suunnittelija Selin olikin Varjan teoksen suuri arvostelija.

Pienviljelijämuistomerkki Käsin ja auroin

- Muistomerkkin on valmistunut ja suunnitellut kerho "Tunti elämästä", ohjaajana Heikki Penttinen. Alue on entinen pienviljelijäyhdistyksen konevaraston alue, paikan luovuttanut käyttöön Martti Hokkanen.
- Teos sijaitsee Häkkilässä Joosepintien varressa. Omistettu raivaajien muistolle. Teos paljastettiin 14.8.2005.

Taikalastu

- Lannevedellä Sampolan pihassa sijaitseva 15.5.1997 paljastettu pronssiveistos. Tekijä on paremmin graafikkona tunnettu **Frans Toikkanen**. Toikkasen kotitila sijaitsi Lanneveden Palsankylällä.
- Teos on omistettu kansanparantaja Jussi Kyyrälle. Taikalastu liittyy Kyyrän käyttämiin ennustusvälineisiin – tällaisesta hirsiseinästä veistetyistä palan aukosta parantaja katsoi tulevia.

Itkevä kivi

- **Kain Tapperin** valmistama Tarmo Mannin muistomerkki (2000, graniitti ja vesi). Taitelija nimeni muistomerkin myös nimellä Itkevä kivi. Teoksen olennaisena osana onkin pitkin kivipintaa valuva vesi.
- Rahoittamisen järjesti laaja patsastoimikunta ja teoksen hankkimista tuki suuri yritysten ja yksityisten joukko. Luettelo lahjoittajista on erillisessä kivilaatassa.
- Teos sijaitsee Lannevedellä Hernesalmen myllyn alueella. Teos on luovutettu Saarijärven kaupungille, mutta se sijaitsee yksityisellä alueella.

Essu

- Keski-Suomessakin läänintaiteilijana toimineen Marja Kolun teos Essu. Teos on valmistunut 2005. Teoksen päämateriaalina on puu.
- Saarijärven Mannilan Taidesäätio osti teoksen nimenomaan osaksi tulevaa vanhuksien virkistytymisen tarkoitettua puistoa.
- Vuonna 2010 teos sijoitettiin osaksi tuolloin avattua Peltoahon puistoa. Puisto sijaitsee Kolkanlahdessa.

Tyhjä tila

- Akateemikko **Kain Tapperin ja arkkitehti Matti Sanaksenahon** yhteistyössä valmistama teos. Teos sijaitsee Juholan maastoreitin päässä. Teos pystytettiin vuonna 1993. Teos on keskittymispaikka satunnaiselle kulkijalle.
- Kohde voidaan käsittää isoksi veistokseksi tai pieneksi rakennukseksi (mitat 180x270x360). Se on tutkielma muodosta, materiaalista, valosta ja ennen kaikkea tilasta - työ kuvataiteen ja arkkitehtuurin liitoskohdasta.
- Rakennuksessa on ovi, josta käydään sisään pimeään tilaan. Seiniä koskettelemalla tilan mittasuhteet hahmottuvat. Lattialankut ovat irtonaisia ja kolisevat askelten alla. Visuaalinen tila muuttuu omien ajatusten tilaksi. Tyhjän tilan rakennusmateriaali on patinoitu mäntylankku. Sisätila on maalattu mustaksi. (Teksti: Matti Sanaksenaho, arkkitehti)
- Teos sijaitsee Tarvaalan Juholassa.

Miina

Miina-veistos on kyläkansantaiteen työpajassa taitelija Jaana Bombinin ohjauksella valmistettu teos. Työ tehtiin osin Saarijärven kansalaisopiston kurssina keväällä 2013. Toteuttajina oli kymmenkunta Tarvaalan kyläläistä.

Teoksessa on hirsirunko ja päällysteenä kolminkertainen pärepinta, teos on suojattu tervalla. Aihe kuvastaa Tarvaalan kyläkunnan olemusta, identiteettiä – taustalla mm. maatalouselinkeino, Tarvaalan maatalousoppilaitoksen pitkä historia kylällä sekä Tapperien taiteilijaveljesten Aino-äidin lehmäveistokset.

Teos on lähes viisi metriä pitkä ja yli kaksi metriä korkea. Veistos sijaitsee Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskuksen Tarvaalan toimipisteen piha-alueella. Teoksen rakentaminen tapahtui myös POKE:n tiloissa ja hanketta tuki mm. Saarijärven Mannilan Taidesäätö.

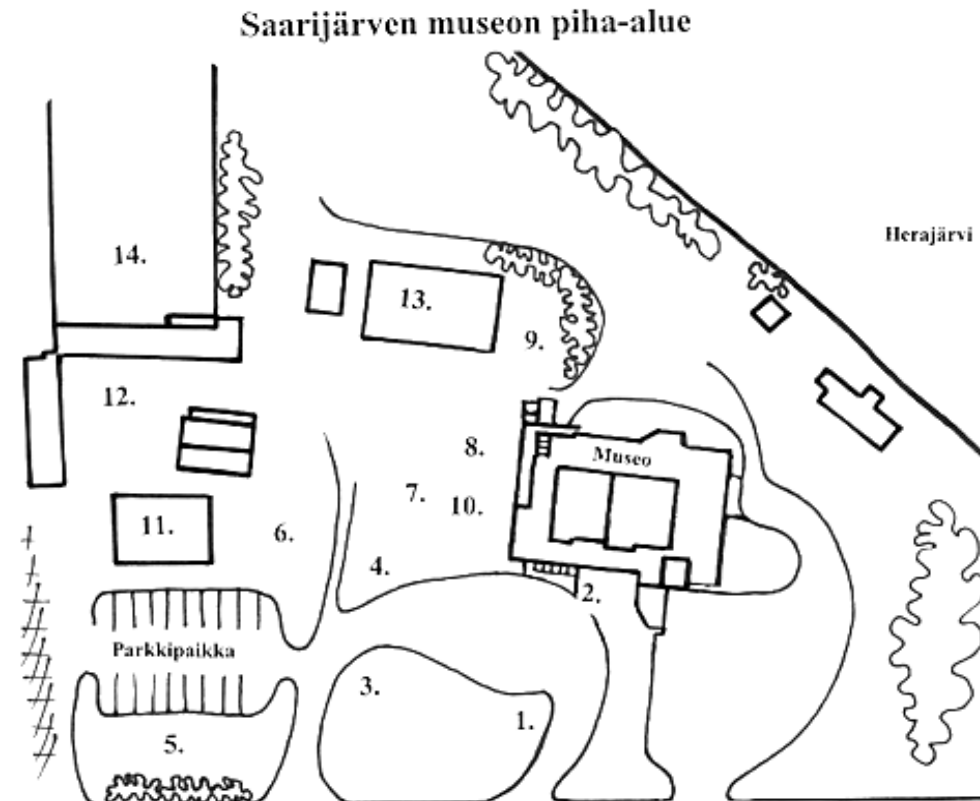

Museon piha-alue Veistospuisto

- 1. Kain Tapper, Maakallo IV, graniitti, 1989
  - 2. Kain Tapper, Musta kallo, graniitti, 1991
  - 3. Arvo Siikamäki, Big woman, graniitti, 1991
  - 4. Arvo Siikamäki, Suuri muukalainen II graniitti, 1990
  - 5. Harald Karsten, Tarina, teräs, 1990
  - 6. Frans Toikkanen, Haiku pronssi, 2001
  - 7. Hannes Autere, Joosef ja Potifarin vaimo, graniitti, 1940-luku
  - 8. Hannes Autere, Kiitos vedestä pronssi, jälkivalu 1977
  - 9. Harald Karsten, Markkinapallot, 1996
  - 10. Hannes Autere, Ikuinen liekki, 1951
  - 11. Perinnekasvitarha
  - 12. Koskelinin talo ja aitat
  - 13. Toivi Järvisen taidekoti
  - 14. Lammasaitaus
- Huom. Museon piha-alueelle voi tulla milloin vain.

Museon veistospuisto on alueen kuvataiteen perusnäyttelyn.

Ikuinen liekki

- Hannes Autere
Ikuinen liekki
1951, valettu
pronssiin 2002,
valos 2/2
Saarijärvi-seura /
Saarijärven museo

Joosef ja Potifarin vaimo

- Hannes Autere
Joosef ja Potifarin
vaimo,
graniitti, 1940-luku.
Omistaja Saarijärven
Mannilan Taidesäätiö.

Kiitos vedestä

- Hannes Autere, Kiitos vedestä pronssi, jälkivalu 1977, omistaa Saarijärven kaupunki. Pajupuron koulun alueella on savisementtinen valun yhteydessä tehty toisinto teoksesta. Teos on ollut aikaisemmin Paavon aukiolla.

Kain Tapperin keskeisenä aiheena oli tilan Varmahevosesta lähtökohtansa saanut kalloteema. Teemaan liittyviä teoksia on museon alueella kaksi, Juholassa on myös Varman hauta ja Tapperin valmistama Varman hautakivi.

Kain Tapper
Musta kallo
graniitti, 1991
Saarijärven Mannilan
Taidesäätiö

Kain Tapper
Maakallo IV
graniitti, 1989
Saarijärven Mannilan
Taidesäätio

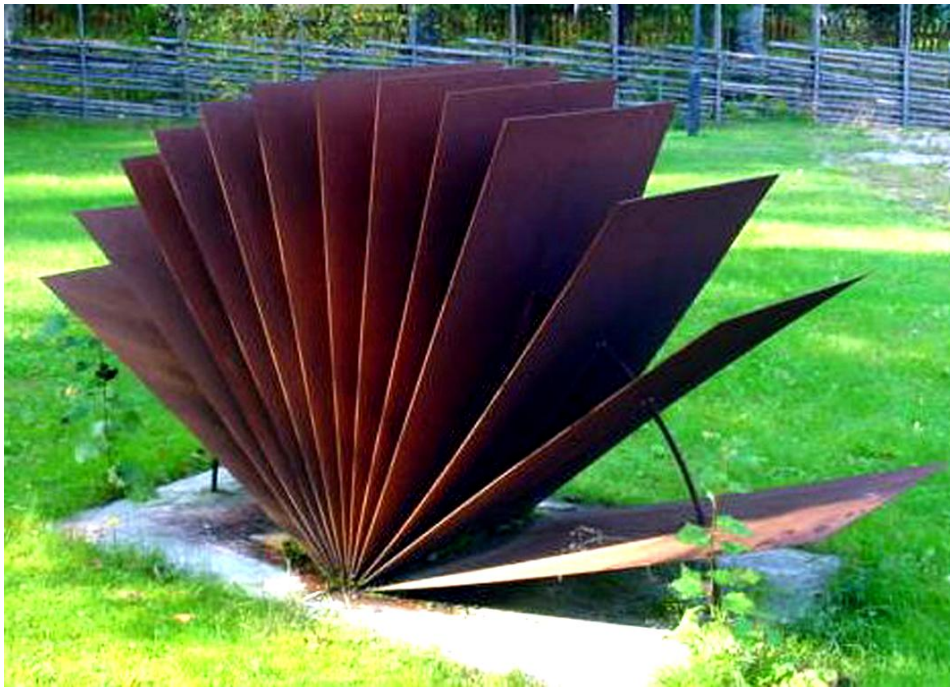
Arvo Siikamäki
Suuri muukalainen II,
graniitti, 1990
Saarijärven Mannilan
Taidesäätio

Arvo Siikamäki
Big woman
graniitti, 1999
Beda, Katri ja Aune
Heralan säätiö

Harald Karsten
Tarina,
teräs, 1990
Saarijärven Mannilan Taidesäätio

Harald Karsten
Markkinapallot,
teräs ja muovi, 1996
Saarijärven Mannilan Taidesäätio

Haiku

Lähinnä graafikkona tunnetun Frans Toikkasen veistos Haiku.

Toikkasen aiheet olivat usein omasta ympäristöstä, luonnosta. Toikkanen tunnetaan erityisesti kissoistaan. Oli ilmiöiden pelkistäjä ja humoristi. Viimeisimmät työt olivat graafisia pelkistettyjä merkkejä.

Teos tunnetaan myös nimellä Pontikan keittäjän muistomerkki – teoksen idea on syntynyt metsässä hitaasti kokoavan pontikankeittäjien keittosavun pohjalta.

Teos on valettu pronssiin v. 2001 alkuperäisen puisen vuonna 1988 valmistuneen teoksen pohjalta. Teoksen omistaa Saarijärven Mannilan Taidesäätiö.

Saarijärvellä on kaikkiaan yhteensä 34 julkista veistosta sekä lisäksi 11 muistomerkkiä osana taiteen perusopetusta, tarjoamassa kosketuksen kuvataiteeseen sekä kertomassa paikkakunnan meneisyydestä.

Kari Kotilainen